

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gladivs Israel

Reindel, Philipp

Ingolstadii, 1644

Iratvs Hevævs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46272](#)

Oratio.

Domine IESV Christe, qui cum sis
Deus noster, cibus etiam noster in
sacrosanto Eucharistia mysterio fieri
dignatus es: In cruce: sitio, excla-
masti, Etles carnis concupiscentias in
nobis enerua, Et eam frugaliter refici-
entes, Et tabernaculum tuum vir-
tute abstinentia mundantes, ad fre-
quentiorem panis caelestis dulcissimam
receptionem disponamus. Amen.

I R A T V S H E-
V AE V S.

Heuæus dicitur Lapidès col-
ligens, quo Iracundum in-
telligimus hominem, qui
vel pañillum sape læsus, statim
in fermento jacet, lapides, cultros,
pugnos, enses circumspicit, qui-
bus feriat, totus furit, totus calet,
quasi in sulphure lauisset, totus ex-
nuce fit, totus ex cortice crepat, ut
mox

nux depilata erumpit. Quales sunt illi, de quibus Auiceña docet: (Homines cholerici non sunt integri homines.) Tales extra frigorium statim toti cum castanea saltant, quorum linguae manus annexae sunt, dentibus molitorem, dexterâ carnificem minaces, nihil illis sanum, nihil illis homine dignum agitur, quibus illud consilium cum veneno optimū, quod pessimum est.

Oratument irâ, nigrescunt sanguine Vena,

Lumina Gorgonio sauius angue micant. Ouid.

Sed plures Iracundiæ colores poëtis relinquimus; sius enim ipse sibi iratus pictor est, atrambilem, pessimi coloris harmogen in supercilio circumfert, in tauri felle, ac cruento sepiæ totus natans, totus mersus,

Audia-

Audiamus quid de hoc monstro
Theologi afferant.

I. Ira est appetitus vindictæ: (cū
Toleto loquar) sunt verò hæ
tres huius sceletis species. Ira est
appetitus vindictæ citò surgens &
citò desinens. Iracundia est ira
permanens. Furor est vindicta in
tempus teferuata. de quibus Arist.
4. Ethic.

Quando verò quis secundum
rectam rationem irasci possit, id
te S. Th. docebit 2. 2. q. 158. ubi
plura licebit discere, nos de irâ ut
vitio agimus. Notandum verò
est, quinq; maximè modis in pec-
catum Excandescientiam deuolui
posse.

Primò. Ex parte eius, 'cui ira-
scimur, cùm non est dignus illo
malo, quod per iram volumus ipsi
inferri.

Secun-

Secundò. Cùm, et si dignus est
malo, tamen non tanto.

Tertiò. Cùm, et si tanto dignus
sit, tamen præter ordinem inferri
volumus, ut qui per seipsum mor-
tem vult inferri occisoru fratriis
sui: quamuis enim dignus sit, ta-
men non est rectus ordo talis.

Quartò. Cùm, et si omnia ista
seruentur, tamen non est debitus
finis: non enim ex Iustitiæ celo,
vel amore virtutis, sed potius ex
odio personæ id volumus. In his
quatuor casibus ira est mortale
peccatum ex genere suo; & verè
est mortale, cum est materia gra-
uis, nec deest plenus rationis con-
sensus.

Quintò. His quatuor seruatis,
puta quòd obiectum sit dignum
malo, & tanto, & seruetur ordo,
& finis adhuc potest esse pecca-
tum.

tum iræ ex parte motus sensitivæ partis, cùm est nimia perturbatio: & hoc ex se veniale est. Plura dicte ex S. Th. loco cit.

Sex verò Iræ filias enumerat S.
Gregor. l. 31. moral. c. 31.

Rixam, tuinorem mentis, contumeliam, clamorem, indignationem, blasphemiam, de quibus singulis dicere, iam non vacat, dum breuitati studemus.

II. Heuæum ergo hunc, ut
trucides diuini voluminis oracu-
lum audi.

Verè stultum interficit iracundia;
Iob 5. 2.

Qui perdis animam tuam in furore
tuo. Iob 18. 4.

*Et Proverb. 15. 18. Vir iracundus pro-
uocat rixas.*

Item Ira & furor, & traq; execrabilia
sunt. Eccl 27. 33.

Omnis, qui irascitur fratri suo, reue-
erit Indicem. Matth. 5. 22.

Plenus

Plenus est sacer Textus eiusmodi monistiis: inde ad sacros Ecclesia Doctores pergimus.

S. Gregor. Naz. inquit, Ira, si vehementius inflammerit, hominem de mentis gradu deicet. Eccl.

Fera potius, quam iracundo homini cobabendum est, ait S. Chrysost., homsl. 29. ad pop.

III. Omitto plura Patrum dicta, paulò post adducenda. Fuit etiam paganis quoque ipsis fastiditum hoc crimen, quod Aristoteles in Ethicis clare ostendit. Monet sapientissimus Plato, ut iratus suum se speculum consulat, ut, si se tam informe monstrum videat, emendet. Verum Germanis verbum est: si irati facies cælo staret, Rustici æris pulsu tempestatem propulsare vellent. Quapropter ipse Plato si commotior fuit, dicere solitus est: nisi iratus essem, pugnis

in

in te probè dimicarem , bellè docens , nullum jræ consilium esse , neque dum calemus prudenter aliquid à nobis sieri posse . Itaque sæuos jracundix motus si intueti vis Basiliū lege homil . 21 . Chrysost . homil . 3 . in Ioann . sed & S . Gregorio aures demus . 5 . Mor . cap . 31 .

Ira , inquit , stimulis accēsum cer palpitat , corpus tremit , lingua se præpedit , facies ignescit , exasperantur oculi , & nequaquam recognoscuntur nos . Lingua quidem clamorem format , sed sensus quid loquatur , ignorat . In quo itaq ; iste ab arreptijs longè est , qui actionis sua conscientis non est ?

Qualem putas esse animum , cuius externa imago tam fœda est , ait Seneca . de ira cap . 35 .

IV . Perpende quantis se dānis saxepe imergat furor , cùm poenitere intergo portet , Vnde Monomachia

&

& Duella, sacris Canonibus tam exosa Christianis indigna, cælo execranda, de quibus hic agendi locus esset, nisi promissa breuitas impediret; remitto itaq; te ad Be- canum nostrum in Manual. ad ini- tium post præludia, & alios aucto- res.

Vt verò quemadmodum hoc scelus in se redeat videoas, Ectypon habe, Austriæ quondam notum.

Cùm ante annos aliquot resti- tuta cum Turcis pax esset, & exau- torati Cesaris milites dimissi, fuit miles aliquis longo tempore in- ducem suum efferatus; is, quam diu coxerat iram, in dimissi militis tempus distulit, vt grauius effun- deret, cognouit ducem suum Vi- ennam Austriæ concessisse, qua- propter festin⁹ accurrit eo ut, vin- dicta se satiaret, cùm verò non il-

K Ium

Ium lateret tribunum hunc & militem juxta ac nobilem esse gladiatorem, cuius dexterā non unus iam Ajax ceciderat, vt animosior esset, largiori se peculo inuitauit prius, quām in arenam descendebat, ratus pluris hac in refurorem, quām artem posse? Ergo animatus vino plusculum, ædes Tribuni adit, strictoque gladio hominem ad certamen proritat; adesset si quid de Alcmenæ illi sanguine restaret, manus consereret, pugnaret, nec suo nec alterius capiti & vitæ parceret, quod & ipse vellet. Prospicit de fenestra postulatus hostis, & ni, sodes inquit, te hinc proripis vide ne ex pugno meo non unius iam exemplo cadas. Tum miles adhuc efferratior, contumelijs, blasphemij amplius ordiri prælrium. Amici ducem inter-

rea.

rea retinere domi, fores occludere,
dicere non tanti esse gregarium
militem, cuius sanguinetatus dux
manus tingeret, interea non desi-
stere alter, sed reposcere ducentos,
omnibusque in illum cauillis di-
micare prius quam ad manus ven-
tum esset. Non contineri ergo am-
plius poterat tribunus, offert se
jurato homini, strictoque adhuc
gladio monet, hortatur, rogat, vi-
tae suæ parceret, nisi hodie ad sty-
gem cenare vellet, sed acta omnia,
ruere alter, omnibusque modis
sanguinem sitire, quo viso dux te-
lum recta in pectus militis volans
dirigit, hominemque insanum le-
thali vulnere saucium, humilique
porrectum Orco transmittit. En-
Vesaniam Iracundiæ, bellum hic
cecinit, elassicum cantauit, non
recepui, Venit, vidi, non vicit.

K 2 Quam

Quàm hic iam miles non fuisse
iratus vellet qui ita excandescens
adhuc ardet certius.

Quam ille hinc gloriam nan-
cisci potuit , nisi hoc Epitaphium
tali homine dignum apponi.

Hic jacet insanus , qui vt reclà
ad Tartara abiret ,

Optauit sano corpore posse
mori.

Ita hodie Monomachi multi ri-
dentes quasi in duellis emori vo-
lunt , vt æternum flere possint .
Perinde hi agunt ac vrsus quon-
dam cum leone , equo , & Tauro
in Principis aula ad Palæstram da-
tus , qui cùm Tauri cornibus vul-
neratus esset , adeo exarsit , vt da-
tam sibi plagam vnguis lacera-
ret , vsq; dum vitam sibi exscul-
peret . Ita iratus in semet injuriis
nullam inde aliam fert palmam .
quàm .

quam infamiam, & crebro necem
ipsam.

Si porro stuporem huius scele-
ris inspicere amplius cupis, Suriū
lege. 9. Februarij, de irato Sapri-
cio, qui cùm Nicephoro veniam
dare nollet, & Martyrij coronam
perdidit, & fidem amisit. Et si in-
terdum fortuna eiusmodi furijs
supplicium differt, non longè ta-
men procrastinat vltor à tergo
Deus, quale nostro hoc æuo fa-
ctum scribit Ioann. Eusebius Nie-
rembergius nostræ Societatis in
Theopolitico suo. p. i. l. 2. c. 27.

Anno 1630. in Valentino re-
gno septem de Societate Iesu Re-
ligiosi sacros suscepruri ordines
iter ingressi sunt, occurrit regni
illius eques sclopis armatus ca-
lumnijs eos appetens quod Galli-
pium è domo sibi subduxissent,

K 3 fer-

ferreaque illos fistula quasi flagello
ques domum reuocans suam,
ad villam trepidantes egit, ibi totus
furor explorauit vestes, si quid
forte ibi latitaret, acerbis interim
Dei seruos verbis ac iniurijs ver-
berans magno audientium scan-
dalo. Accidit tamē ut gallipauum
domi reperiret denuo suæ, nemo
tamen defendere falso accusatos
audebat. Impunis videbatur per
aliquot dies iratus calumniator,
cūm Diuina adfuit Iustitia. Euenit
enim, vt ipso eiusdem Anni festo
S. Patris nostri Ignatij die ipso hoc
loco, quo nostros septem inuase-
rat ille, à septem sclopetarijs cir-
cumdaretur, qui septem plumbeis
eum glandibus transuerberatum
exanimarunt. En harmoniam in
numero eodem, pari instrumento,
loco & tempore, Potentissimum
sanè

sane Diuinæ Iustitiæ in hunc furorem argumentum.

V. Vix ultra huic malo adhibere aliud medicamen? Ausculta. Athenodorus Augusto Cæsari hoc consilij dedit, nihil iratus ut decerneret nisi græci litteras Alphabeti lingua si râ percurrisset. Ita multò maxime Christiano agendum est. Naturæ sit irasci, ait Ambrosius, hominis tamen est temperare iram. Et velut Hieron. ait Irasci hominis est, sed iram non perficere, Christiani.

Fertur idem Augustus Imperator, ut ait Claudio Paradinus, manus annulum gestasse, cuius gemmæ insculptus erat Marinus cancer vtraque forfice papilionem retentans, qui vermis præcipitantiæ typus est, quo seipsum mone-

K 4 ret

ret Cæsar ne ira occupatus quidam præcipitaret.

Discede saltem ab illo, à quo
offensus es, ne multum litiga, sed
velut iratus in Amanum Assuerus
abi Esth. 7. v. 7.

*Rex autem iratus surrexit, & de loco
conuinij introiit in hortum arbo-
ribus constituta.*

*Sub te erit appetitus tuus, & tu domi-
naberis illius. Gen. 4. 8.*

Nihil statue dum feruet bilis, nihil
vindica, nullum est consilium
quod ira suadet.

Quoties ira animum inuidit, ait S.

Gregor. l. 8. reg. c. 5. Mentem edema,

Vince te ipsum; Differ tēpus furoris.

Sic Ambrosius, Theodosium, qui
quondam in Thessalonicenses ira-
tus nimium statuit, legem condi-
voluit. ut, si qui ob maleficiū Cæ-
sar is edicto juberentur occidi; id
non nisi post trigesimum diem
effectui

effectui daretur. Ioan Costerus in
vita S. Amb.

Sanè sæpe friuolis turbamur.
& inanibus ait Seneca.

Cogita, cui, & cur irascaris?
Noli bubalum imitari, aut Indi-
cum Gallum, qui visâ tantum fre-
quenter purpurâ ridiculè exca-
descunt. Sic te mortuum vult Se-
neca lib. 2. de ira cap. 30.

*Quid est, inquit, iniquius, quam se-
creto credere, palam irasci? Quo-
rumdam ipsi testes sumus: in his na-
turam excutiemus, voluntatemq;
facientium. Puer est? arati done-
tur: nescit an peccet. Pater est? aut
tantum profuit, Et illi etiam iniu-
ria ius sit: a. aut fortassis hoc ipsius
meritum eius est, quo offendimur.
Mulier est? errat. Iussus est? nece-
ssitati quis, nisi iniquus, succenser?
Iasus est? non est iniuria pati, quod
prior feceris. Index est? Plus illius
eredas sententia, quam tua. Rex est:*

K 5 b. 82

b. Si nocentem punit, cede Iustitia:
 si innocentem, cede fortuna. Mu-
 rum animal est, aut simile muto?
 Imitaris illud, c. si irasceris. Mora-
 buis est, aut calamitas? lenius tran-
 filiet sustinente. Deus est? eam
 perdis operā, cūm illi irasceris. quād
 cūm illum alteri precaria iratum.
 Bonus vir est, qui iniuriam fecit?
 Noli credere. Malus? nolis mirari?
 Dabit pēnas alteri, quas debet tibi:
 Ego sibi dedit, d. qui peccauit.
 Illustremus has gnomes doctio-
 rum notis.

Pater est? a. Iner tot beneficia, pos-
 sit vel iniuriam unam facere im-
 punē.

Rex est? b. Ira Medea: si iudicas,
 cognosce: sin regnas, iube.

Imitaris illud. c. Impetum assumen-
 do, rationem abiiciendo.

Sibi dedit. d. Quia in ipsā culpā pē-
 na est: Ego animus sibi conscientia se-
 porquet, ut ait Epictetus: Nemo sine
 damnō Ego pēnā malus est.

Verè

Verè ita est, nihil sine Numinis permissione fit, lapidem in nos proiectum cū cane impetus, jalatorem omittimus.

VII. Perpende præterea, quoties tu in Deum ipsum sis injurius, qui si vindicaret illico, quoties tibi ad Inferos abeundum esset? bellè ait Ecclesiasticus cap. 28. 3.

Homo homini reseruat iram, & à Deo querit medelam? In hominem similem sibi non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur? Ipse, cùm caro sit, reseruat iram, & propitiationem petit à Deo? &c.

Claudat hanc rem Epictetus: si in te quis deterior sit, aut famam radat, responde: tuos errores alios & vitia ipsi fuisse incognita, certa habuisse plura, quæ in te volueret, & barbam vellicaret. Reliqua huius vitij medicamina tibi quærere relinquimus supra de Li-

K 6 more

uore dicta. Esto ergo non tuum
tibi Mancipium, sed Dominus',
malus tibi eques es, qui fræno ra-
tionis cares. Irascere magis Iebu-
sæo huic, si excandescere vis; il-
ludque sperandum habebis mu-
nus. Apoc. 2. 11. promissum. Qui
vicerit, non lœdetur à morte
secunda; sic euades Inferos, alte-
ram mortem, quæ æterna est, &
sustinebis injuriam, quæ tempo-
ranea est.

Oratio.

Domine IESV Christe, Agne man-
suetissime, qui coram iondente, &
occidente te obmutuisti, ac te mansue-
tudinis magistrum fecisti, cùm dixe-
ras: Descite à me, quia mitis sum, &
humilis corde. Matth. 11. 31. Perfice cor
nostrum virtute mäsuetudinis, & go-
lunatatem nostram in medijs iniurijs ac
contumelijs dulci commiserationis af-
fectu perfunde, ut dum iniurias remit-
timus

zimus. (Sicut tu clamasti in cruce: Pa-
ter dimitte illis) Et pro malis bona red-
dimus tuae schola sectatores efficia-
mus. Amen.

I N E R S H E T- H A E V S.

I. **H**ETHÆUS in latinam lin-
guam trans fusus signifi-
cat stuporem seu formi-
dinem, illum nempe hominem
qui ad omnem virtutem trepidat,
iners ac piger stupet in Diuinis re-
bus, quo Acedia notatur, quæ S.
Thomæ 2.2. q.35. dicitur Tristitia,
de bono Diuino seu spirituali. A-
cedia autem vox græca est ἀνδια
enim dicitur sine labore, aut sine
curâ, alij vocem esse latinam au-
tumant dictam ab acido, seu frigi-
do qui non facile mouetur. Græ-
cum tamen magis placet Toletu.
Vide S, Th, loco cit,

Est